

A-venäjän ylioppilaskokeen kehittämishanke

Tutkimustuloksia

Johanna Lähteinen, englannin ja venäjän lehtori Janakkalan lukio ja Turengin yhteiskoulu

Miksi aihetta tutkitaan?

- Pyyntö lukioden rehtoreilta
- A-venäjän opettajien huoli ylioppilaskokeen vaikeustasosta

Kysely

Millainen A-venäjän ylioppilaskokeen vaativuustaso on viime vuosina kokonaisuudessaan ollut?

melko helppo	–	–
helppo	–	–
sopiva	4	18,2%
melko vaikea	7	31,8%
vaikea	11	50,0%

Kysely

A-venäjän ylioppilaskoe vastaa A-venäjän oppimäärälle asetettuja tavoitteita.

täysin samaa mieltä	1	4,5%
jokseenkin samaa mieltä	4	18,2%
en osaa sanoa	7	31,8%
jokseenkin eri mieltä	8	36,4%
täysin eri mieltä	2	9,1%

Kysely

Millä osa-alueilla kokeen vaikeustaso on ollut mielestäsi vaikea tai mahdoton saavuttaa A-venäjän oppimäärän pohjalta?

Osa-alue	Osuus vastaajista (n=22)	Osuus vastauksista (n=61)
Sanasto (perus- ja erikoisalojen sanasto, temaattiset sanastoryhmät jne.)	72,7%	26,2%
Maantuntemus (esim. kirjallisuus, kulttuuri, yhteiskunta, politiikka, maantieto jne.)	45,5%	16,4%
Idiomaattiset ilmaukset (rutiini-ilmaukset, kiinteät sanaliitot, sanonnat jne.)	45,5%	16,4%
Kieliopilliset rakenteet ja niihin liittyvät ilmiöt (esim. rektio, kongruenssi, lauseke- ja lausetyypit, prepositioiden ja konjunktioiden käyttö jne.)	45,5%	16,4%
Tyyllilajien hallinta (esim. kirjoitettu asiatyyli vs. arkipuhe; käyttötilanteeseen ja vastaanottajaan kytkeytyvät valinnat jne.)	36,4%	13,1%
Kieliopillisten kategorioiden käyttö (aspektit, tapaluokat jne.)	22,7%	8,2%
Sanojen taivuttaminen (verbit, substantiivit, adjektiivit, lukusanat, pronominit)	9,1%	3,3%

Kysely

Venäjää vieraana kielenä opiskelevalla on hyvät edellytykset menestyä A-venäjän ylioppilaskokeessa.

täysin samaa mieltä	1	4,5%
jokseenkin samaa mieltä	3	13,6%
en osaa sanoa	3	13,6%
jokseenkin eri mieltä	10	45,5%
täysin eri mieltä	5	22,7%

Kysely

A-venäjän ylioppilaskoe on tasapuolinen venäjää äidinkielenään tai kotikielenään ja venäjää vieraana kielenä puhuvia kohtaan.

täysin samaa mieltä	–	–
jokseenkin samaa mieltä	3	13,6%
en osaa sanoa	–	–
jokseenkin eri mieltä	12	54,5%
täysin eri mieltä	7	31,8%

Opettajien ehdottamia keinoja kannustaa ei-äidinkielistä suorittamaan A-venäjän yo-koe

- 2/3 vastaajista haluaisi eriyttää yo-kokeet
- Ei-äidinkielisille ja äidinkielisille omat ryhmät
- Tarve uudelle ajantasaiselle ja opiskelijälähtöiselle oppimateriaalille
- Lisää kurssitarjontaa, stipendejä, kielikursseja ja opiskelijavaihtomahdollisuuksia
- Ei-äidinkielisille pystyttävä osoittamaan, että heillä on mahdollisuus saada hyviä arvosanoja A-venäjän ylioppilaskokeessa

Teoriataustaa

- Sanojen vaikeustason arvio: opettajan arvio sekä vertailukohdaksi lista perussanastosta tai yleisimmistä sanoista (Tidball & Treffers-Daller, 2008)
- Sanojen vertaaminen korpukseen (Vermeer, 2000)
- Selkeät erot sanaston laajuudessa äidinkielisten ja ei-äidinkielisten välillä (Tidball & Treffers-Daller, 2008)
- Lapsen kotikielellä on huomattava merkitys lapsen sanavarastoon (Vermeer, 2000)
- Oppilaat hyötyvät eniten yleisimpien sanojen opettelusta, koska yleisimpien sanojen käytölle on eniten mahdollisuuksia. (Laufer & Nation, 1999)
- 2000 eniten käytetyllä sanalla on korkea frekvenssi (Laufer & Nation, 1999)

Tutkimusmenetelmiä:

- TTR
- TTR:n kaava on V/N .
- V =type=kuinka monta erilaista sanaa
- N =token=kuinka monta sanaa kaiken kaikkiaan

koekerta	TTR
kevät 2010	43.93
syksy 2010	47.22
kevät 2011	46.82
syksy 2011	42.82
kevät 2012	45.23
syksy 2012	42.34
kevät 2013	46.07
syksy 2013	48.44
kevät 2014	44.98
syksy 2014	48.24
kevät 2015	46.43
syksy 2015	45.23
kaikki kokeet	20.36

Russian Frequency Core Vocabulary

- Noin 9000 yleisimmin esiintyvää venäjän kielen sanaa
- Sanat luokiteltu eurooppalaisen taitotasoasteikon mukaisesti: A1-C2
- B1.1-B1.2 A-venäjän opiskelijan tavoitetaso

”Vaikeita sanoja” luetun ymmärtämisen sivuilta

yo-koe	B2 lkm	C1 lkm	C2 lkm	ei löydy	yht. lkm	B2 %	C1 %	C2 %	ei löydy %	yht. %
s2015	7 / 9	3 / 5	0 / 2	7 / 6	17 / 22	3,8/4,0	1,6/2,2	0/0,9	3,8/2,7	9,1/9,8
k2015	5 / 8	3 / 1	0 / 0	8 / 6	16 / 15	2,5/2,7	1,5/0,3	0/0	4,0/2,0	8,1/5,1
s2014	6 / 8	5 / 4	0 / 0	4 / 2	15 / 14	2,8/2,6	2,3/1,3	0/0	1,8/0,6	6,9/4,5
k2014	12 / 10	4 / 3	0 / 0	10 / 8	26 / 21	6,0/4,6	2,0/1,4	0/0	5,0/3,7	12,9/9,7
s2013	7 / 2	2 / 1	0 / 0	12 / 17	21 / 20	4,0/0,9	1,1/0,5	0/0	6,9/7,8	12,0/9,2
k2013	10 / 8	1 / 0	2 / 1	20 / 10	33 / 19	5,4/3,4	0,5/0	1,1/0,4	10,9/4,3	17,9/8,1
s2012	10 / 12	0 / 2	1 / 2	6 / 15	17 / 31	5,3/4,4	0/0,7	0,5/0,7	3,2/5,5	9,1/11,6
k2012	10 / 13	1 / 3	0 / 0	8 / 17	19 / 33	5,7/5,0	0,6/1,2	0/0	4,6/6,5	10,9/12,7
s2011	7 / 8	0 / 2	0 / 0	1 / 9	8 / 19	3,0/6,0	0/1,5	0/0	0,4/6,7	3,4/14,2
k2011	20 / 18	8 / 7	0 / 1	3 / 5	31 / 31	10,3/7,7	4,1/3,0	0/0,4	1,5/2,1	15,8/13,2
s2010	7 / 14	4 / 5	0 / 1	7 / 11	18 / 31	4,3/4,9	2,4/1,8	0/0,4	4,3/3,9	11,0/11,0
k2010	12 / 11	3 / 3	0 / 1	7 / 8	22 / 23	5,7/4,8	1,4/1,3	0/0,4	3,3/3,5	10,5/10,0
ka	9,4/10,1	2,8/3,0	0,25/0,7	7,8/9,5	20,3/23,3	4,9/4,3	1,5/1,3	0,1/0,3	4,1/4,1	10,6/9,9

”Vaikeita sanoja” luetun ymmärtämisen sivuilta

- Noin 10% yhden sivun sanoista luetun ymmärtämisen tekstissä A-venäjän ylioppilaskokeessa on sanoja, jotka eivät löydy Russian Frequency Core Vocabulary -sanakirjasta tai jotka on luokiteltu siinä ylittävän B1-tason. Suurin osa on B2-tason sanoja.
- Osa B2-tasolle luokitelluista sanoista vaikuttaa sellaisilta, että A-venäjän opiskelija voisi ne tuntea. B2-tasolle on luokiteltu sellaisia sanoja, kuten общество, худеть, изготовление ja деревенский.
- ”Ei löydy” -sanat: osan merkityksen pystyy päättelemään, vaikka ne eivät ole välttämättä kovin yleisiä sanoja, esim. фосфат ja велотранспорт. Osa vaikuttaa kuitenkin ylittävän sen tason, jota A-venäjää vieraana kielenä lukevalta voi odottaa, kuten обнюхать ja перешеек.
- Koe ei näytä vaikeutuneen ainakaan viime vuosina, koska syksystä 2014 syksyyn 2015 ns. vaikeiden sanojen osuus tekstissä on ollut keskiarvoa alhaisempi.
- Todellisuudessa alle 10% luetun ymmärtämisen sanoista olisi siis tuntemattomia A-venäjää vieraana kielenä opiskelevalle.

”Vaikeita sanoja” monivalintakysymyksissä ja -vaihtoehtoisissa

- Monivalintakysymyksissä ja –vaihtoehtoisissa on suhteessa enemmän ns. vaikeita sanoja → voisiko helpottaa erilaisilla sanavalinnoilla?
- Millaisia pisteitä ei-äidinkielisten A-venäjän ylioppilaskokeen kirjoittajat ovat saaneet? Voisiko normaalijakaumasta luopua ja oppilas saada tietyn arvosanan, kun hän saavuttaa tietyn kielitaidon tason?

Гостья из Эдинбурга

1. Что сообщается о гостье?
A Её ^{lainta (lainta lainta)} **одолжили** у эдинбургского зоопарка.
B Для неё был организован специальный **перелёт**.
C Её приезда ждали в зоопарке около двух лет.
2. Что мы узнаём о **карликовых бегемотах**?
A На них ведётся **незаконная охота**.
B Они находятся под **угрозой вымирания**.
C За их поведением **непросто наблюдать**.
3. Как финансировали **перевозку**?
A Деньги выделила организация по **защите природы**.
B **Средства** получили от **отечественной компании**.
C Нужную сумму собрали с помощью телефонных звонков и смс.
4. Чем довольны работники зоопарка?
A Гостья быстро **адаптировалась** на новом месте.
B Семья **карликовых бегемотов** **пополнилась**.
C Животное ко всем **относилось** дружелюбно.
5. Что рассказывается о **клетке**?
A **Ветеринары** **наблюдают** за её чистотой.
B В ней есть чем **заниматься**.
C Она построена по **международным нормам**.
6. Чем отличается **карликовый бегемот** от своих родственников?
A Он ведёт более **одиночный образ жизни**.
B В **естественной среде** он живёт **дольше**.
C Он **развивается медленнее**.

Lähteet:

- Tidball, Françoise & Treffers-Daller, Jeanine 2008. Analysing lexical richness in French learner language: what frequency lists and teacher judgements can tell us about basic and advanced words. *French Language Studies* 2008, 18, 299-313.
- Vermeer, Anne 2000. Coming to grips with lexical richness in spontaneous speech data. *Language Testing* 2000, 17, 65-83.
- Laufer, Batia & Nation, Paul 1999. A Vocabulary-size test of controlled productive ability. *Language Testing* 1999, 16, 33-51.